

Justitiedepartementet
Ju2024/02655

Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare (SOU 2024:93)

Tingsrätten, som har granskat betänkandet utifrån de aspekter och intressen som domstolen har att beakta, lämnar härmed följande synpunkter och kommentarer.

Anhållande och häktning av barn (avsnitt 8)

Tingsrätten instämmer i utredningens beskrivning av brottsutvecklingen och delar bilden att allt fler unga individer därmed är föremål för större och mer komplexa utredningar. Tingsrätten konstaterar dock att utredningens förslag att förlänga den tid som barn får vara häktade är tillämpligt på samtliga brott som kan ligga till grund för häktning av unga lagöverträdare trots att syftet med förslaget är att motverka att unga begår allvarliga brott, särskilt sådana som kan kopplas till gängkriminalitet. Det kan ifrågasättas om det är motiverat med en reglering som träffar all häktningsgrundande brottslighet.

Det kan även ifrågasättas om behovet av att förlänga tidsfristen är tillräckligt stort för att motivera en förlängning av tidsfristen från tre till fem månader. Argumentationen för att välja just fem månader är inte heller övertygande. I sammanhanget konstaterar tingsrätten att det redan, enligt nuvarande lagstiftning finns möjlighet att överskrida tremånadersfristen under förutsättning att synnerliga skäl föreligger. Den nuvarande ordningen tillgodoser därmed redan behovet och syftet med förslaget.

Som utredningen påpekar infördes tremånadersfristen bland annat till följd av att både nationell och internationell kritik riktats mot häktnings- och restriktionsanvändningen mot barn i Sverige. Samtidigt som tremånadersfristen infördes för unga, infördes också en niomånadersfrist för vuxna. Tingsrätten saknar närmare överväganden i utredningen om hur den föreslagna femmånadersfristen för unga är tänkt att förhålla sig till tidsfristen om nio månader som gäller för vuxna.

Sammanfattningsvis avstyrker tingsrätten förslaget om att förlänga den sammanhängande tid som ett barn får vara häktat, innan det ställs krav på synnerliga skäl.

Hemliga tvångsmedel mot barn under 15 år i brottsutredningar (avsnitt 13)

När det gäller förslagen om hemliga tvångsmedel mot barn under 15 år i brottsutredningar har tingsrätten inga synpunkter i sak. Tingsrätten instämmer i utredningens bedömning att de allmänna domstolarna för

närvarande är tungt belastade av ärenden om hemliga tvångsmedel. Det gäller inte minst Södertörns tingsrätt. Redan i nuläget avsätts vid tingsrätten en domarresurs per dag för hemliga tvångsmedel. Tingsrätten delar också utredningens bedömning att förslagen innebär att användningen av sådana tvångsmedel kommer att öka ytterligare. Enligt tingsrätten måste de ekonomiska konsekvenserna av förslagen belysas närmare, då det mycket väl kan antas att de föreslagna ändringarna – tillsammans med andra förändringar inom straffrätten – kommer att medföra en avsevärt högre belastning för tingsrätterna. Förslagets påverkan på tingsrätternas verksamhet i stort bör även belysas ytterligare.

Juridiskt biträde för barn (avsnitt 15)

Tingsrätten konstaterar att praxis när det gäller förordnande av offentlig försvarare i mål om bevistalan varierar. Det förekommer såväl att en offentlig försvarare förordnas när bevistalan väcks som att det juridiska biträdet kvarstår under hela domstolsprocessen. Tingsrätten välkomnar mot den bakgrunden förslaget till ändring av bestämmelsen i 38 b § andra stycket lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, som innebär att en offentlig försvarare alltid ska utses vid en bevistalan.

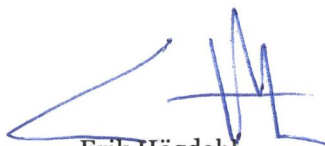
Tillstånd till vissa hemliga tvångsmedel knutna till person (avsnitt 16)

Tingsrätten anser att utredningens förslag är väl avvägda och har inga synpunkter i sak. Det som tingsrätten anfört gällande konsekvenser för tingsrätterna under rubriken *Hemliga tvångsmedel mot barn under 15 år i brottsutredningar* (avsnitt 13) gör sig dock gällande även här.

Underrättelseskyldighet vid beslut i fråga om hemliga tvångsmedel (avsnitt 19.3)

Tingsrätten anser att utredningens förslag är väl avvägda och innebär en mer ändamålsenlig reglering än den nuvarande där tingsrätten är ansvarig för underrättelseskyldigheten vid beslut i fråga om hemliga tvångsmedel. Tingsrätten tillstyrker förslagen.

I handläggningen av ärendet har deltagit tf. lagmannen Erik Högdahl, chefsrådmannen Anna Avenberg och rådmannen Peter Grym. Tingsfiskalen Christian Humble har föredragit ärendet.

Erik Högdahl

Christian Humble